

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Kalle Outila

Virittäjän painajainen

Erikoisvireiden käyttö pop-säestyksessä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muusikko (AMK)

Musiikin tutkinto

Opinnäytetyö

23.11.2020

Tekijä Otsikko	Kalle Outila Virittäjän painajainen – Erikoisvireiden käyttö pop-säestyksessä
Sivumäärä Aika	36 sivua + 9 liitettä 23.11.2020
Tutkinto	Musiikin tutkinto
Tutkinto-ohjelma	Musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Esittäminen
Ohjaaja Arviointi	Lehtori Jukka Väisänen Lehtori Jarmo Hynninen
<p>Opinnäytetyöni tutkii erikoisvireiden käyttöä kitarasäestyksessä. Olen käyttänyt erikoisvireitä säestäessäni laulajia monia vuosia ja sen kautta olen löytänyt uusia tapoja kitaransoittooni ja muusikkouteeni. Havaitsin, että erikoisvireitä ei käytetä juurikaan pop-säestyksessä kitaralla ja halusin oppia aiheesta lisää.</p> <p>Opinnäytetyössäni esittelen erikoisvireitä ja tutkin omaa lähestymistäni erikoisvireisiin kitaransoitossani. Keskityn kolmeen erikoisvireeseen, joita olen itse käyttänyt. Tutkin kolmen erikoisvireen soinnillisia eroja ja vapaiden kielen mahdollistavia lisä-äänenvärejä sointujen soitossa. Esittelen myös kitaristeja, jotka ovat käyttäneet soitossaan erikoisvireitä ja heidän käyttämiään vireitä.</p> <p>Äänitin ja kuvasin videoita kolmen erikoisvireen soinnillisten erojen ja sointujen sormitusten havainnollistamiseksi akustisella kitaralla. Työssäni esittelemäni vireet ovat CFCFCF, CGCGCG ja CGDGGD. Videon lisäksi käytän notaatiota ja tabulatuureita sointuotteiden havainnollistamiseksi. Esittelen yleisen soitukierron I-V-vi-VI kaikilla kolmella vireellä ja käytän Mike Reidin ja Allen Shamblinin kappaletta <i>I Can't Make You Love Me</i> esimerkkinä erikoisvireiden käytöstä kitarasäestyksessä.</p> <p>Opinnäytetyöni tuloksena havaitsin, että erikoisvireet mahdollistavat uusia työkaluja ja erilaisia äänenvärejä kitarasäestykseen. Samat sointukierrot kuulostavat erilaisilta eri vireillä. Mielestäni erikoisvireitä voitaisiin käyttää kitaransoiton opiskelussa sekä pop-säestyksessä musiikillisen tulkinnan lisäämiseksi.</p>	

Avainsana	kitara, erikoisvireet, säästys, video, avoimet kielet
-----------	---

Author Title	Kalle Outila A Tuning Nightmare – Using Alternative Tunings in Pop Guitar Accompaniment
Number of Pages Date	36 pages + 9 appendices 23 November 2020
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation Option	Music Performance, Guitar
Supervisors	Jukka Väisänen, MMus Jarmo Hynninen, MMus
<p>This final project explores the use of alternative tunings in guitar accompaniment. I have used alternative tunings when accompanying singers for many years and through that experience I have found new approaches to playing the guitar and to my role as a musician. I have noticed that alternative tunings are not widely used in pop music accompaniment on the guitar and I wanted to learn more about it.</p> <p>In this report, I analyse alternative tunings used by other musicians and discuss my own experiences of using alternative tunings in my work as a musician and then focus on three alternative tunings that I have experimented with. I examine the tonal differences between these alternative tunings and the possibilities that the added open string notes offer for guitar chord voicings. I also introduce some guitarists who have used alternative tunings for guitar and present a list of the most popular tunings for the benefit of those interested to try alternative tunings.</p> <p>I recorded videos to demonstrate the differences between tonal qualities and fingerings of three alternative tunings on an acoustic guitar: CFCFCF, CGCGCG and CGDGGD. In addition, I use notation and tablature to illustrate chord fingerings and tuning of the strings. I demonstrate the common chord progression I-V-vi-IV all three alternative tunings and I use the song <i>I Can't Make You Love Me</i> written by Mike Reid and Allen Shamblin as an example of using the alternative tunings in guitar accompaniment.</p> <p>As a result of my project, I found out that using alternative tunings can give new tools for guitar players looking for a different approach for sound variation in their work in guitar accompaniment. The same chord progressions sound very different when using different tunings. Besides different sound, alternative tunings also help in finding harmonic enhancements to chord progressions making accompaniment more diverse compared to guitar accompaniment using a regular guitar tuning. In my opinion, alternative tunings could be used more in guitar lessons and pop guitar accompaniment in order to enrich musical expression.</p>	

Keywords	guitar, alternative tuning, accompaniment, open strings
----------	---

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset	2
1.2	Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmä	2
2	Säestys ja kommunikaatio	3
3	Standardivire	4
3.1	Standardivireen hyödyt	4
3.2	Standardivireen rajoitukset	6
4	Erikoisvireet ja sointi	7
4.1	Kitaran fysikaalis-akustinen toimintaperiaate	7
4.2	Drop-D	8
4.3	Avoim G	9
4.4	Avoim D	10
4.5	Intervallivireet ja instrumenttivireet	10
5	Artistien käyttämät erikoisvireet	11
6	Äänitys ja videon teko	13
6.1	Kitara	13
6.2	Akustisen kitaran äänittäminen ja kuvaaminen	14
7	Käyttämäni erikoisvireet	15
7.1	CFCFCF-kvarttivire	15
7.2	CGCGCG-kvinttivire	16
7.3	CGDGGD-vire	17
7.4	Huomionarvoista kehittämistäni vireistä	18
8	Sointutuotteet	20
8.1	Perusasteet	20
8.2	Tabulatuurit	20
8.3	CFCFCF-kvarttivire	21

8.4	CGCGCG-kvinttivire	22
8.5	CGDGGD	23
9	I Can't Make You Love Me	24
9.1	Soittomukavuudesta	25
9.2	I Can't Make You Love Me CFCFCF-vireellä	25
9.3	I Can't Make You Love Me CGCGCG-vireellä	28
9.4	I Can't Make You Love Me CGDGGD-vireellä	30
10	Pohdinta	33
	Lähteet	34

1 Johdanto

Opinnäytetyöni tavoitteena on kuvata kehittelemieni erikoisvireiden käyttöä kitarasäestyksessä. Esittelen kitaran standardivireen ja erikoisvireen käsitteet luvuissa kaksi ja kolme. Kehitin opinnäytetyötäni varten kolme erikoisvirettä ja tein videon, jossa demonstroin niiden käyttöä kitarasäestyksessä.

Kiinnostuin erikoisvireistä alun perin säestäessäni laulajia akustisella kitaralla. Laulajaa säestäessä kitaristin on monesti soitettava laajempia sointuja, kuin bändikontekstissa. Siksi huomasin joidenkin kappaleiden kohdalla, etten ollut tyytyväinen standardivireessä käytettyihin sointukäännöksiin ja kaipasin lisäväriä soittooni.

Erikoisvireet mahdollistivat erilaisen lähestymistavan tuttuihin sointuasteisiin ja toivat vaihtelua duo-säestykseen laulajan kanssa. Kiinnostuin erikoisvireiden tuomista uusista äänenväreistä ja aloin kokeilla erilaisia virityksiä hyvällä menestyksellä.

Aloitin erikoisvireisiin tutustumisen avoin G-vireellä sekä avoin D-vireellä, joissa oli paljon yhtymäkohtia standardivireeseen. Esittelen kyseiset vireet luvussa kolme.

Aloin tutustua erilaisia vireitä käyttäviin kitaristeihin ja kokeilin niiden erilaisten vireiden käyttöä omassa soitossani. Huomasin, että monet itseäni kiinnostavat kitaristit käyttävät soitossaan erikoisvireitä. Monia itseäni kiinnostavia kitaristeja yhdistää soiton tunnistettavuus sekä laulajien säestäminen.

Kärsin myös opiskelujeni aikana otelautakäden rasitusvammasta. Erikoisvireet toimivat minulle myös eräänlaisena terapiana, kun tunsin epäonnistumista soittajana, kun rasitusvammani takia en pystynyt soittamaan normaalisti. Kuntoutin kättäni erikoisvireillä, sillä ne mahdollistivat soittamisen rasittamatta vasenta kättäni.

1.1 Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset

Kysymys 1: Millaisia soinnillisia eroja on havaittavissa tutkimassani kolmessa erikoisviressä?

Kysymys 2: Millaisia soittoteknisiä eroja on havaittavissa tutkimassani kolmessa erikoisviressä?

1.2 Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmä

Päädyin opinnäytetyötäni varten soveltamaan kolmea erikoisvirettä. Kokeilin erilaisia vireitä ja loppujen lopuksi päädyin näihin kolmeen vireeseen, joiden äänenväristä pidin ja joita pystyn soveltamaan pop-säestykseen. Opettelin soinnut erikoisvireillä ja kokeilin erilaisia tapoja soittaa sointukäännöksiä ja sointuasteita. Kun olin saanut enemmän kokemusta erikoisvireiden käyttämisessä, kuvasin ja äänitin työssäni esittelemäni vireet soittotilanteessa. Sen jälkeen editoin äänen ja videon sekä analysoin käyttämiäni sointukäännöksiä.

Havaitsin, että olen käyttänyt PDCA-sykliä (kuvio 1) opinnäytetyöni rakentamisessa. PDCA-sykli koostuu neljästä kehittämisen vaiheesta, plan (suunnittele), do (toteuta suunnitelmasi), check (varmistu että suunnitelmasi saatiin toteutettua) ja act (toteuta mahdolliset korjaavat toimenpiteet). Keskityn opinnäytetyössäni kahteen syklin ensimmäiseen osaan, suunnitteluun ja toteutukseen.

Kuvio 1. PDCA-sykli.

2 Säestys ja kommunikaatio

Keskityn opinnäytetyössäni erikoisvireiden käyttämiseen akustisella kitaralla säestämässä. Siksi onkin syytä puhua kitarasäestyksestä.

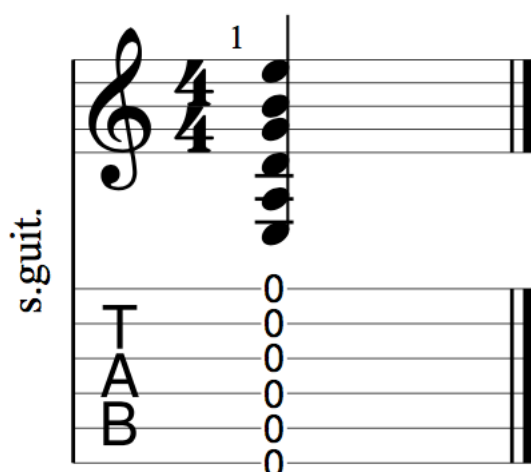
Säestäjän rooli on kappaleen solistin tukeminen. Pyrin siis säestäjänä jättämään solistille mahdollisimman paljon musiikillista tilaa ja tukemaan häntä esityksessä parhaani mukaan. Olennaisena osana kitarasäestyksessä luotan korviini ja musiikilliseen intuitiooni. Säestäessäni solistia pyrin tyhjentämään mieleni opitusta tiedosta ja keskityn hetkeen. Tällöin ohjenuoranani toimivat kappale, solistin tulkinnan kuunteleminen ja oma soittomukavuuteni. Kokemukseni mukaan itse pääsen parhaaseen lopputulokseen, kun pyrin toimimaan soittotilanteessa intuitiivisesti. Standardivireestä poikkeavat erikoisvireet mahdollistavat erilaiset sointiväriin ja äänenkuljetustekniikan. Ne myös tukevat intuitiivista lähestymistä säestykseen sekä instrumentin hallintaan.

Solistin kuuntelemisessa keskityn erityisesti fraseerukseen, hengitykseen ja dynamiikkaan. Yritän myös keskittyä kappaleen kokonaisuuden tulkinnalliseen kaareen ja jokaisen fraasin eroavaisuuksiin.

Näen säestystilanteet lähtökohtaisesti kommunikaatiotilanteena. Tärkeää säestyksessä onkin soittamisen lisäksi vuorovaikutustaidot ja luottamuksen saaminen, jotta molemmat osapuolet pystyvät tekemään parhaansa. Musiikkiesityksen kannalta on tärkeää että esittäjien välinen musiikillinen kommunikaatio on saumatonta ja siitä syystä molempien on osattava kuunnella toisiaan ja kyettävä reagoimaan tilanteisiin nopeasti.

3 Standardivire

Kitaralle on muodostunut yleinen viritystapa, jota kutsutaan standardivireeksi. Tämä tarkoittaa sitä, että kuudes ja matalin kieli on suuri E, viides kieli on suuri A, neljäs kieli on pieni D, kolmas kieli on pieni G, toinen kieli on pieni B ja ensimmäinen kieli on yksiviivainen E. (Kuvio 1) Tällöin neljän kielen välinen suhde on kvartti lukuun ottamatta kieliä G ja B, joiden välinen suhde on suuri terssi. G- ja B-kielten välinen suuren terssin intervalli mahdollistaa barree-sointujen käytön. Huomionarvoista on myös kitaran nuotinnoksesta, että kitara soi oktaavin matalammalta kuin kirjoitettu nuotti.

Kuvio 2. Kitaran standardivire.

3.1 Standardivireen hyödyt

Standardivire mahdollistaa perussointujen ottamisen helposti. Barré-sointujen (kuvio 3) ansiosta lähes kaikki soinnut ovat tasavertaisia ja se mahdollistaa erilaisten sointukäännösten käyttämisen eri puolilla kaulaa. Myös asteikkojen soittaminen on helppoa yhdessä asemassa, ilman suurempia hyppyjä. Tämän lisäksi lähes kaikki sävellajit ovat tasa-arvoisia, kun kielten väliset intervallit pysyvät samana ja kitara viritetään käytännössä tasavireiseksi.

Kuvio 3. F-duuri barré-sointu.

Akustisen kitaran soitossa suositaan avosointuja, sillä avoimet kielet soivat sormitettua kieltä avoimemmin. Perusavosoinnut (ns. cowboy-soinnut) on mahdollista ottaa helposti mutta ongelmana ovat ylennetyt ja alennetut sävellajit avosoinnuilla. Siihen tarkoitukseen akustisen kitaran soittajat käyttävät capoa (kuvio 4), jolla pystytään muuttamaan avointen kielten äänenkorkeutta vaikuttamatta juurikaan niiden sointiin. Sen avulla myös paljon alennuksia tai ylennyksiä sisältävät sävellajit on mahdollista soittaa avosointuotteita käyttäen. Avosointujen käyttäminen helpottaa myös äänenkuljetusta, sillä avoimet kielet soivat vapaana myös sointuja vaihtaessa pianon sustain-pedaalin tavoin. Tämän lisäksi avoimilla kielillä voidaan soittaa lisäsäveliä erilaisen sointuväriin luomiseksi.

Kuvio 4. Capo kitaran toisella nauhavälillä.

3.2 Standardivireen rajoitukset

Standardivireen rajoituksiksi voidaan laskea kitaran vapaiden kielten ääniala. Kvarttivireen ansiosta kitaran vapaiden kielten ääniala on ensimmäisestä kielestä katsottuna kuudenteen on kolme oktaavia. Tämän vuoksi standardivireellä on vaikeaa soittaa tätä laajempia sointukäännöksiä. Tiettyjen intervallien käyttäminen on mahdotonta standardivireen sormitusten takia.

Akustisella kitaralla avoimet kielet soivat paremmin kuin sormitetut äänet ja tästä syystä käytän vapaita kieliä säästyksessä mahdollisimman paljon. Standardivire mahdollistaa vain tietynlaiset sointuotteet, joissa käytetään avoimia kieliä ja se rajoittaa äänenvärien saatavuutta.

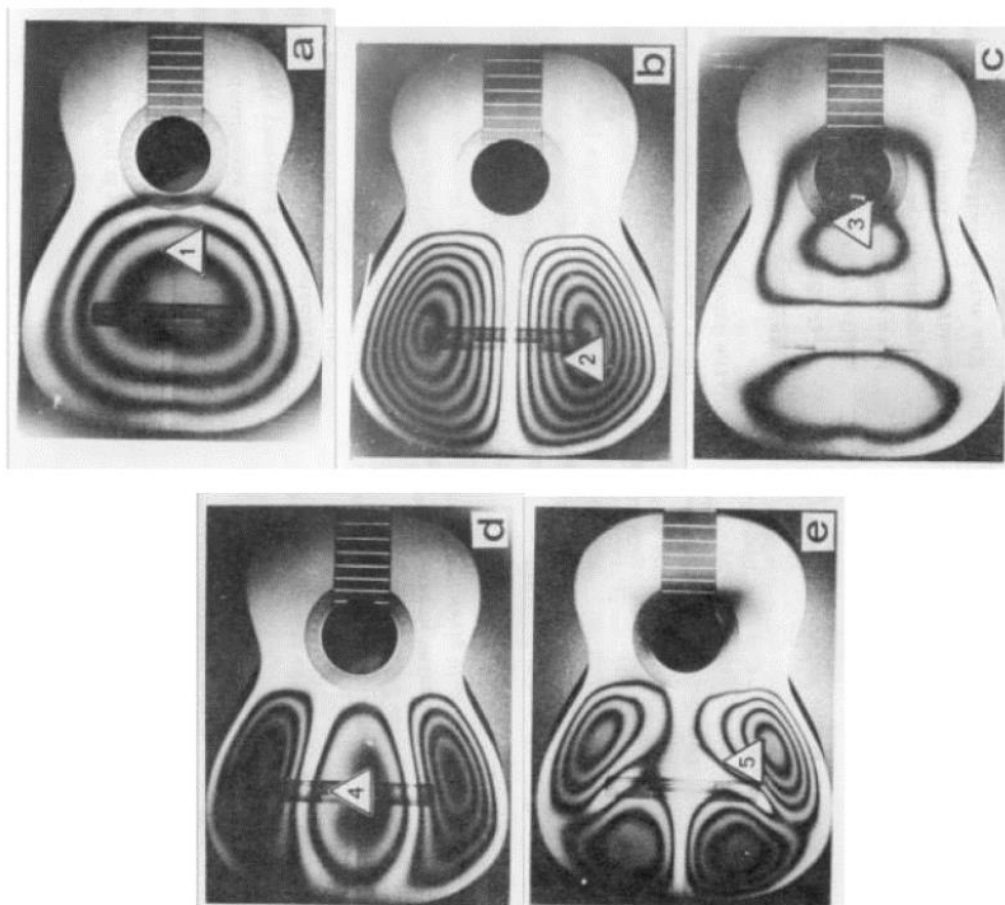
4 Erikoisvireet ja sointi

Erikoisvireiksi kutsutaan vireitä, jotka eroavat standardivireestä. Erikoisvireissä kitaran vapaat kielet viritetään eri intervalliin kuin standardivireessä. Tämän takia kitaran sointi ja sormitukset vaihtuvat.

Erikoisvireiden käyttö mahdollistaa erilaisten harmonioiden soittamisen yksinkertaisilla sointuotteilla standardivireeseen verrattuna. Tässä luvussa esittelen yleisimmät erikoisvireet, joiden kautta aloitin erikoisvireiden käytön.

4.1 Kitaran fysikaalis-akustinen toimintaperiaate

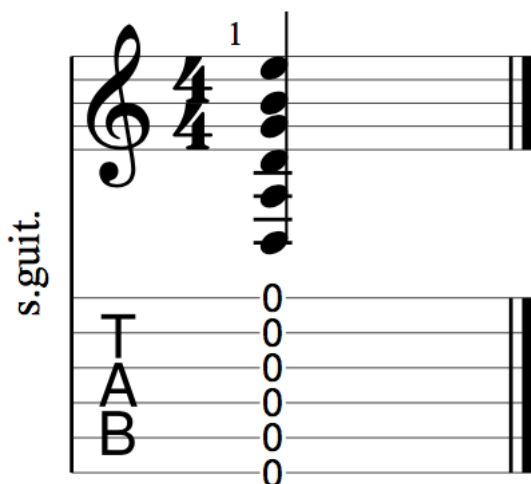
Akustisen kitaran sointi syntyy kitaran kielen värähdellessä. (Kuvio 5) Kitaran kielen liike-energia siirtyy kielen kautta talleen ja sitä kautta kitaran kanteen välittyen kaikukoppaan, kitaran sivuihin ja takakanteen. Akustisen kielisoittimen kaikukopat resonovat tietyillä taajuuksilla. Erikoisvireissä kitara viritetään eri vireeseen, joten myös kitaran kielen resonanssitaajuudet muuttuvat. Tällöin kitaran kokonaisuinti muuttuu, kun kielet resonovat eri taajuuksilla, mutta kitaran omat resonanssit pysyvät samana.

Kuvio 5. Holografinen interferometriakuva kitaran kannen re-sonaatiotaajuuksista. Yhtenäiset viivat kuvaavat resonoivaa taajuutta. Taajuudet ovat a) 185 Hz, b) 285 Hz, c) 460 Hz, d) 510 Hz, ja e) 645 Hz. Jansson 2002.

4.2 Drop-D

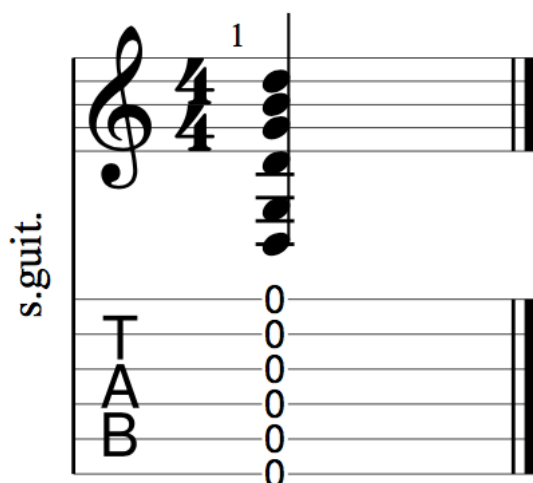
Yleisimmin käytetty erikoisvire on drop D-vire. Siinä matalin E-kieli lasketaan kokosävelaskeleen alaspäin D-säveleen, jolloin kahden matalimman kielen välinen intervalli on kvintti. Tällöin saadaan muun muassa metallimusiikissa käytetty kvinttisointu otettua yhdellä sormella. Drop D on helppo erikoisvire lähestyä, sillä siinä vain yhden kielen virettä muutetaan. Tällöin matalaa e-kieltä lukuun ottamatta kaikki sointuotteet pysyvät samana. Siksi se onkin ensimmäinen erikoisvire, jota kannattaa kokeilla.

Kuvio 6. Drop D vire.

4.3 Avoin G

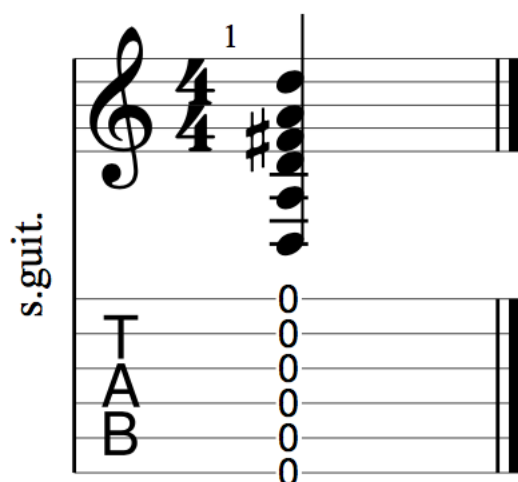
Avoimessa G-vireessä (DGDGBD) kitara on viritetty g-duurisointuun. Verrattuna standardivireeseen avoimessa G-vireessä kuudes, viides ja ensimmäinen kieli viritetään kokosävelaskel alaspäin. Avoimen G-vireen hyöty on, että kitaran kolme keskimmäistä kieltä pysyvät samana kuin standardivireessä. Tällöin sointujen soittaminen kielillä kaksi, kolme ja neljä onnistuu samoilla sormituksilla kuin standardivireessä.

Kuvio 7. Avoin G -vire.

4.4 Avoin D

Avoimessa D -vireessä (DADF#AD) kitara on viritetty avoimeen D-duurisointuun. Avoimessa D -vireessä kitaran kuudes, ensimmäinen ja toinen kieli viritetään kokonainen sävelaskel alaspäin. Sen lisäksi kolmas kieli lasketaan puolisävelaskeleen. Kitaran avoimet kielet soittamalla vapaista kielistä muodostuu d-duuri.

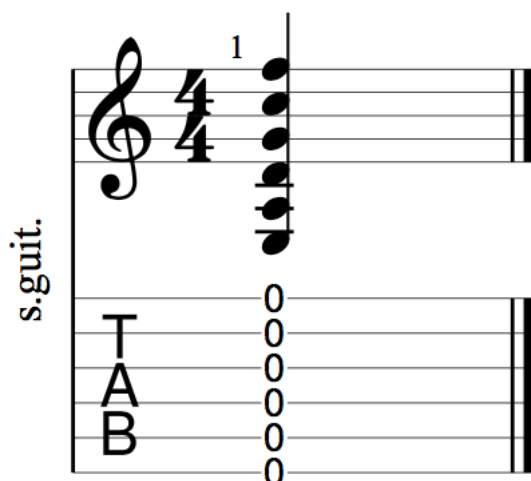
Kuvio 8. Avoin D -vire.

4.5 Intervallivireet ja instrumenttivireet

Intervallivireiksi kutsutaan erikoisvireitä, joissa kitaran kielet viritetään johonkin tiettyyn intervalliin. "All fourths tuning" (EADGCF) on yleinen intervallivire, jossa kitara viritetään kvartteihin. Erona standardivireeseen kitaran ensimmäinen ja toinen kieli viritetään puoliaskelta korkeammalle. Tällöin jokaisen kielen intervallisuhteeksi saadaan puhdas kvartti ja asteikkojen sormitukset ovat loogisempia. Instrumenttivireiksi kutsutaan vireitä, joissa kitara viritetään toisen instrumentin vireeseen, esimerkiksi balalaikan, banjon tai bodron vireeseen. (Rämö 2017, 9)

"If I was starting to play the guitar today and somebody gave me guitar today I'd tune it to straight fours without a doubt."

Allan Holdsworth 19.12.2017

Kuvio 9. All fourths tuning.

5 Artistien käyttämät erikoisvireet

Aloitin erikoisvireiden käytön tutustumalla erilaisia vireitä käyttäviin soittajiin. Huomasin, että monia itseäni kiinnostavia soittajia yhdisti se, että he käyttävät monesti erikoisvireitä standardivireen lisäksi. Alun perin kiinnostuin soittajista mielenkiintoisten sointuhajoitusten takia ja ymmärsin nopeasti, että heidän käyttämänsä sointuhajoitukset olivat mahdollisia erikoisvireiden käyttämisen takia. Monia itseäni kiinnostavia soittajia yhdisti myös se, että he ovat kitaransoiton lisäksi myös laulukirjoittajia.

Erikoisvireiden käyttäminen onkin hyvä keino säveltämisen apukeinona, sillä erikoisvireiden avulla kitarasta on mahdollista saada paljon erilaisia sävyjä helpoilla sointuotteilla. (Rämö 2017) Erikoisvireiden mahdollistavien uusien sointuotteiden ansiosta on myös helppo keskittyä laulamiseen, kun kitaransoitto on helpompaa.

Monet laulaja-lauluntekijät ovat käyttäneet erikoisvireitä koko uransa ajan ja siten luoneet omalle soitolleen tunnistettavan tyylin. Soiton tunnistettavuus voikin olla yksi merkittävä osasyy heidän menestykseensä. Soittajana oman tyylin ja tunnistettavuuden löytäminen on tärkeä osa muusikkoutta ja uskon, että erikoisvireet ovat hyvä apuväline siinä.

Tunnettuja erikoisvireiden käyttäjiä ovat muun muassa kanadalainen laulaja-kitaristi Joni Mitchell. Alun perin Mitchell alkoi käyttää erikoisvireitä, sillä hän oli lapsena sairastanut polion ja hänen vasen kätensä oli tavallista heikompi. Erikoisvireet mahdollistivat vasemmalle kädelle helpommat sointuotteet. Hän on käyttänyt omien sanojensa mukaan uransa aikana jopa 57:ää eri virettä.

Tutustuin opinnäytetyötäni varten erikoisvireitä käyttäviin artisteihin ja oheiseen taulukkoon olen kerännyt itseäni kiinnostavien soittajien käyttämiä vireitä.

Taulukko 1. Erikoisvireitä käyttävät kitaristit.

Artisti	Kappale	Erikoisvire	Linkki
Joni Mitchell	<i>Hejira</i>	B-F#-C#-E-F#-B	https://www.youtube.com/watch?v=3V6Qq1QHttl
Nick Drake	<i>Pink Moon</i>	C-G-C-F-C-E	https://www.youtube.com/watch?v=irg959oNVww
Ben Howard	<i>Old Pine</i>	C-G-C-G-G-C	https://www.youtube.com/watch?v=Coj1Nb2DY_w
Bon Iver	<i>Skinny Love</i>	C-G-E-G-C-C	https://www.youtube.com/watch?v=65vtObG1hfU
PK Keränen	<i>Frankenstein</i>	D-G-D-G-G-D	https://www.youtube.com/watch?v=gbyQb3OXz14
Blake Mills	<i>If I'm Unforthy</i>	C#-G#-C#-E#-G#-C#	https://www.youtube.com/watch?v=58tphQWdSZY

6 Äänitys ja videon teko

Äänitin ja kuvasin opinnäytetyötäni varten videomateriaalia. Päätin kuvata videoita, sillä avovireitä on vaikeaa demonstroida pelkän tekstin ja notaation avulla. Lisäksi koen, että äänikuvan saaminen opinnäytetyössäni mainittuihin asioihin on erittäin tärkeää. Tämän lisäksi videon teko oli hyvää harjoittelua akustisen kitaran äänitykseen. Videoluettelo on liitteessä 1, sekä linkit videoihin ovat tekstin joukossa.

6.1 Kitara

Käytin äänityksissä *Guild D40 Bluegrass Jubilee* -kitaraani (kuvio 10). Guild on koppamalliltaan dreagnought, joka sopii hyvin myös matalampiin vireisiin. Iso koppa mahdollistaa myös matalien kielten soinnin puhtaasti ja kitaran kokonaisuus pysyy tasapainoisena.

Käytin John Pearse 13/56 –kieliä. Akustisessa kitarassa olen tottunut soittamaan paksuilla 13-setin kielillä ja ne myös toimivat matalammalle viritettynä.

Esimerkkejä soittaessani käytin Wegenin 1.4mm paksuista plektraa. Akustisen kitaran soinnissa plektralla on suuri merkitys ja valitsin kyseisen plektran, sillä se on soinniltaan tasapainoinen ja pehmeä. Se myös kestää käyttöä pidempään kuin monet muut plektrat.

Kuvio 10. Guild D40 Bluegrass Jubilee -kitara.

6.2 Akustisen kitaran äänittäminen ja kuvaaminen

Äänitin opinnäytetyötäni varten tekemät äänitteet early 2013 Macbook Pro - tietokoneeseen käyttäen Logic Pro X 10.4.1 -ohjelmaa. Äänikorttina käytin Apogee Duet II:ta.

Äänitin kitaran kahdella mikrofonilla. Käytin AKG 414 XLS sekä Neumann KM 84i -mikrofoneja. Asetin Neumannin noin 12. nauhan kohdalle, jotta saan kitarasta kirkkautta ja AKG:n kitaran kopan viereen. Mikrofonisignaalien panoroinnilla sain miksaukseen paremman tilavaikutelman. Olin tyytyväinen äänitysjälkeen, joten en käyttänyt minkäänlaista jälkikäsittelyä äänitykselle.

Kuvaukseen käytin Olympus PEN EL-9 järjestelmäkameraani 17mm f1.8. -linssillä (kuvio 11). Editoin videot Final Cut Pro -ohjelmalla.

Kuvio 11. Olympus PEN EL-9 järjestelmäkamera.

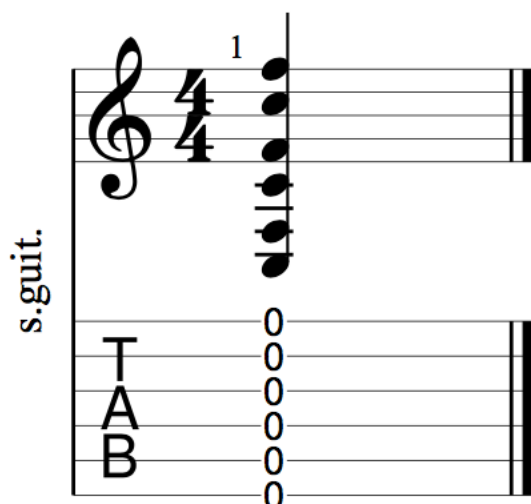
7 Käyttämäni erikoisvireet

Opinnäytetyöni työprosessin aikana käytin kolmea erilaista virettä. Kokeilin erilaisia vireitä ja lopulta päädyin kolmeen vireeseen, joiden soinnista pidin ja jotka sopivat kitarasäestykseen pop-kontekstissa. Kehittelemäni vireet voidaan luokitella intervallivireiksi, sillä niissä kielet ovat viritetty tiettyyn intervallisuhteeseen toisiinsa nähden.

7.1 CFCFCF-kvarttivire

Ensimmäisessä vireessä CFCFCF kitara viritetään intervalleihin kuudennesta kielestä katsottuna kvartti, kvintti, kvartti, kvintti ja kvartti.

Erona standardivireeseen kitaran kaksi matalinta kieltä, kuudes ja viides, viritetään kaksi sävelaskelta alaspäin. Neljäs ja viides kieli viritetään kokosävelaskel alaspäin. Kielet yksi ja kaksi viritetään kokosävelaskel ylöspäin. Näin kitara saadaan jaettua kolmeen oktaaviin, jossa jokainen kielipari soi samoissa sävelissä, jolloin vapaat kielet soitettaessa kitara soi kolmessa oktaavissa. Tämän ansiosta sointuotteet ja asteikot voidaan jakaa kolmeen eri oktaavialaan helposti. Vire pohjautuu ruotsalaisen kitaristin Roger Tallrothin käyttämään ADADAD -vireeseen.

Kuvio 12. CFCFCF avoimet kielet.

<https://youtu.be/ogZqLJyszDg>

7.2 CGCGCG-kvinttivire

Toisessa vireessä CGCGCG kitara viritetään intervallsuhteisiin kvintti, kvartti, kvintti, kvartti ja kvintti.

Erona standardivireeseen kitaran kuudes kieli viritetään kaksi kokosävelaskelta alaspäin. Viides ja neljäs kieli viritetään kokosävelaskel alaspäin ja kolmas kieli pysyy samana kuin standardivireessä. Toinen kieli viritetään puolisävelaskelta ylöspäin ja ensimmäinen kieli viritetään kaksi ja puolisävelaskelta ylöspäin. Näin saadaan kitara soimaan kvinttivireessä. Tässäkin vireessä kitara jaetaan kolmeen oktaaviin, jossa jokainen kielipari soi samoissa sävelissä eli vapaat kielet soitettaessa kitara soi kolmessa oktaavissa.

Kvinttivireellä on mahdollista soittaa normaalia kitaraa laajempia sointuhajoituksia. Kvintti-vireessä kitaran matalin kieli on matalampana ja korkein kieli on korkeammalla kuin standardivireessä. Pelkät vapaat kielet soittamalla on mahdollista soittaa kvinttisointu, joka voidaan soittaa sekä mollin, että duurin paikalle.

s.guit.

T
A
B

Kuvio 13. CGCGCG avoimet kielet.

<https://youtu.be/g07Lnw-ir0o>

7.3 CGDGDD-vire

Kolmas vire, CGDGDD perustuu avoimeen g -vireeseen (DGDGBD). Siinä kitaran kuudes kieli viritetään jälleen kaksi kokosävelaskelta alaspäin. Viides kieli viritetään kokosävelaskel alaspäin. Kolmas ja neljäs kieli pysyvät samana kuin standardivireessä. Toinen kieli viritetään kaksi kokosävelaskelta alaspäin ja ensimmäinen kieli viritetään kokosävelaskeleen verran alaspäin.

Suomalainen kitaristi PK Keränen käyttää 22-Pistepirkko -yhtyeen tuotannossa virettä DGDGDD ja päädyin kokeilemaan virettä, kun kokeilin hänen käyttämäänsä kitaraa. Halusin löytää vireelle omalle soitolleni sopivan lähestymistavan, joten viritin kuudennen kielen D-äänien kokosävelaskeleen alas C:hen, jossa saan soittooni kätevästi myös g-sävellajin neljännen asteen.

Vireen erityispiirre on sen kaksi samassa äänessä soivaa G-kieltä. Unisonoon viritetyt G-kielet luovat kitaralle samantyyllisen soinnin kuin soittimet, joissa on kieliparit, esimerkiksi mandoliini sekä oktaavimandoliini. Se myös muuttaa kitaran kokonaissointia, sillä kaksi samaan ääneen viritettyä kieltä soi lujempaa kuin vain yksi ääneen viritetty

kieli. Unisono-kieliet myös mahdollistavat pieniä intervalleja sisältäviä sointukäännöksiä, jotka ovat haastavia soittaa standardivireellä.

s.guit.

Kuvio 14. CGDGGD avoimet kielet

<https://youtu.be/yMs-OhInLhs>

7.4 Huomionarvoista kehittämistäni vireistä

Kitaran virittäminen erikoisvireisiin vaikuttaa kitaraan monella tapaa ja se on tärkeää muistaa. Eniten erikoisvireiden käyttö vaikuttaa kitaran kieliin. Mitä matalammalle säveltasolle kieliä virittää, sitä täyteläisemmin paksummat kielet soivat. Käytin äänityksissäni paksuja 13-setin kieliä, joten käyttämäni erikoisvireet eivät välttämättä toimi yhtä hyvin ohuemmillä kielillä.

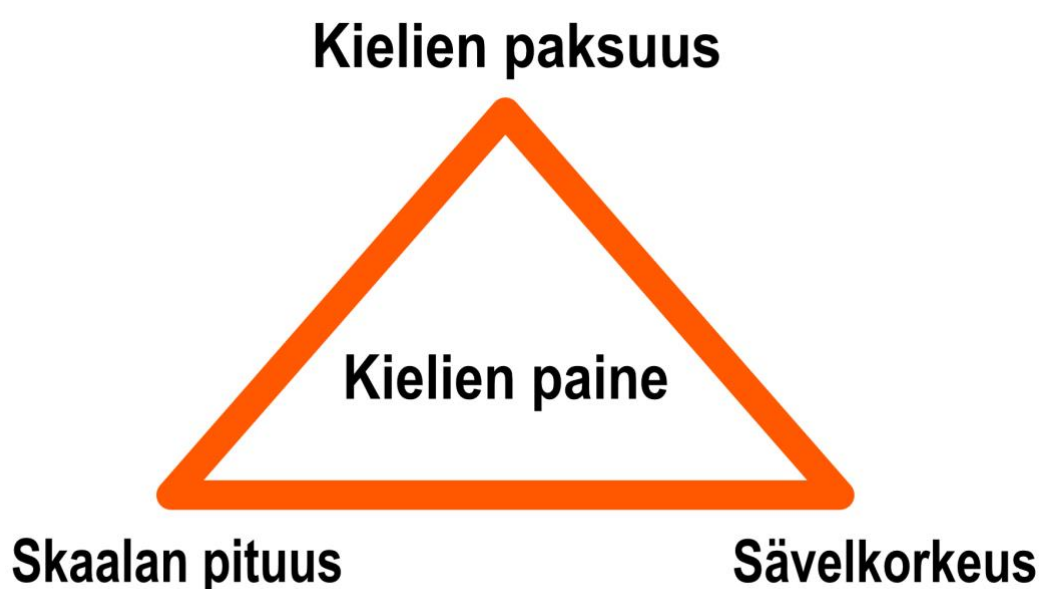
Suurin osa kitaran kieliseteistä on suunniteltu standardivireellä käytettäväksi, jolloin kielten vetovoima on mitoitettu standardikitaran äänenkorkeuden kielipaineelle. Käyttämässäni erikoisvireissä viritän kielet eri ääniin, jolloin myös kielen vetovoima muuttuu. Erikoisvireitä käytettäessä monet kitaristit suosivatkin erikoiskielisettejä, joissa jokaisen kielen paksuus on erikseen mitoitettu käytettävää virettä ajatellen.

Kitaran otelaudan skaala, eli oktaavin aikaansaamiseksi tarvittava kielen pituus vaikuttaa myös kielen aikaansaamaan vetoon. Mitä lyhyempi skaala, sitä korkeampi on kielen kiinnityspisteisiin kohdistama vetovoima.

Kun kieltä viritetään alaspäin, kielen paine löystyy, jolloin kieli värähtelee vapaammin. Tällöin kieli saattaa katketa, kun kielen virittää taas takaisin standardivireeseen. Kun kieltä puolestaan viritetään korkeammalle sävelkorkeudelle, kielen paine kasvaa. Tällöin on mahdollista, että kieli katkeaa, sillä kielen vetovoima on kovempi kuin mihin se on suunniteltu.

Varsinkin toisessa esittelemässäni vireessä, jossa ensimmäinen kieli viritetään puolitoista sävelaskelta ylöspäin, kieli voi katketa. Kokeillessani kyseistä virettä onnistuin katkaisemaan ensimmäisen kielen, joten voin kokemuksella suositella ohuempaa ensimmäistä kieltä kyseiseen vireeseen.

Kielten lisäksi myös muut kitaran osat voivat vahingoittua. Käyttämäni kitara on suunniteltu käytettäväksi standardivireellä, joten on syytä kiinnittää huomiota kitaran osiin, joihin kielen paineen muutos vaikuttaa. Näitä osia ovat muun muassa kaulan suoruus, jota voi tarvittaessa joutua säätämään kaularaudalla. Kielten paineen vaihdos vaikuttaa myös kitaran talleen, joka voi pahimmassa tapauksessa vahingoittua tai jopa irrota.

Kuvio 15. Kolme avaintekijää kielen paineeseen. (Kalle Outila 2020)

8 Sointuotteet

Koska erikoisvireissä kitaran kielet viritetään eri intervalleihin, kun standardivireessä, myös sointuotteet vaihtuvat. Erikoisvireiden soittamisessa onkin tärkeää hahmottaa erikoisvireen intervallit ja sointuotteet.

Tässä luvussa esittelen paljon käytettyjä sointuasteita kehittämiäni erikoisvireitä käyttäen. Käytän esimerkkinä yleistä I-V-vi-IV -sointukiertoa. Valitsin kyseisen sointukierron, sillä se on erittäin käytetty populaarimusiikissa. Jokaisesta sointuotteesta on video, tabulatuuri ja notaatio, jotta soinnun käännökset ja äänenkuljetus ilmenevät.

8.1 Perusasteet

Sointuasteilla tarkoitetaan asteikossa sisältävien sointujen asteita. Jokaisesta asteikon äänestä voidaan rakentaa sointu lisäämällä asteikon ensimmäinen, kolmas ja viides ääni. Jokaista sointuastetta kuvataan roomalaisilla numeroilla, joita käytän myös sointuasteiden esittelyyn työssäni. Käytän esimerkkinä sointuasteiden soitosta yleistä sointukiertoa I-V-vi-IV. Kyseinen sointukierto on pop-musiikissa käytetyimpien sointukiertojen joukossa.

Soitin samat sointuasteet jokaisella eri vireellä, jolloin sointujen sormitukset vaihtuvat. Pyrin käyttämään sointukäännöksissä mahdollisimman paljon vapaita kieliä, jotta akustisen kitaran sointi pysyisi mahdollisimman puhtaana ja saan säestykseeni sustainia¹ ja kirkkautta.

8.2 Tabulatuurit

Tabulatuurit (kuvio 16) ovat erityisesti kielisoittajille kehitetty soitto-ohje, joka on verrattavissa nuotteihin. Tabulatuureiden hyöty on, että siitä näkee selkeästi sointuotteet kitaran otelaudalla.

¹ Sustain = äänen sointi pidempään.

Käytän erikoisvireiden sointuotteiden notaationa tabulatuureita kuvaamistani videoista, jotta jokaisessa vireessä erilaiset sointuotteet tulevat lukijalle selväksi. Haasteena eri vireissä on, että sointujen sormitukset vaihtuvat, kun kielten suhde toisiin vaihtuu.

s.guit.

The image shows a musical score for a guitar. The top staff is a treble clef in 4/4 time, with a melodic line consisting of the notes G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bottom staff is a guitar tablature with strings T, A, B and fret numbers 3, 0, 2, 3, 0, 2, 0, 1, 0, 1, 0, 2, 3. A 'C' chord symbol is placed above the second measure of the tablature.

Kuvio 16. C-duuriasteikko ja C-duurisointu notaationa ja tabulatuurina.

8.3 CFCFCF-kvarttivire

CFCFCF-vireessä kitara on viritetty *kvartteihin*. Ilman capoa luontevin sävellaji soittaa on F. Tällöin viidenneltä kieleltä katsottuna vapaat kielet ovat kvintti, perusääni, kvintti, perusääni, kvintti ja perusääni. F-duurisoinnun rakentaminen onnistuu aloittamalla viidennestä kielestä ja painamalla neljännen kielen neljännessä välistä. Samalla logiikalla F-mollisointu rakennetaan painamalla neljännen kielen kolmannesta välistä. Kuudetta kieltä voidaan käyttää luontevasti V ja vi –asteiden soitossa.

① = F ④ = C
② = C ⑤ = F
③ = F ⑥ = C

F5 **Cadd11** **Dm7** **B \flat add9 (omit3)**

s.guit.

1 2 3 4

TAB

000000 000420 005420 005520

Kuvio 17. I-V-vi-IV -sointuasteet vireellä CFCFCF.

<https://youtu.be/aXqrO6LijyY>

8.4 CGCGCG-kvinttivire

CGCGCG –vireessä kitara on viritetty kvintteihin. Tällöin luontevin sävellaji ilman capoa on C. Vapaat kielet ovat kuudennesta kielestä katsottuna perusääni, kvintti, perusääni, kvintti, perusääni ja kvintti. Vapaat kielet soittamalla saa aikaiseksi C5 kvinttisoinnun. C-duurisointu rakennetaan painamalla neljännen kielen neljännessä välistä. C-mollisointu rakennetaan painamalla neljännen kielen kolmannesta välistä. Loput sointuasteet sadaan aikaiseksi barré-soinnuilla.

① = G ⑤ = G
 ② = C ⑥ = C
 ④ = C

C5 **Gsus4** **Am7** **Fsus2**

s.guit.

1 2 3 4

T 0 0 0 0
 A 0 0 0 0
 B 0 7 9 5
 0 7 9 5

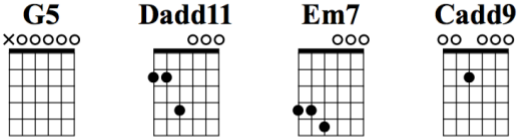
Detailed description: The image shows a musical score for a guitar in 4/4 time, featuring a I-V-vi-IV chord progression. The chords are C5, Gsus4, Am7, and Fsus2. Above the score are four guitar fretboard diagrams for each chord. The C5 diagram shows all strings open. The Gsus4 diagram shows the 3rd, 4th, and 5th strings open, with the 2nd, 3rd, and 4th frets on the 1st, 2nd, and 3rd strings respectively. The Am7 diagram shows the 2nd, 3rd, and 4th strings open, with the 2nd, 3rd, and 4th frets on the 1st, 2nd, and 3rd strings respectively. The Fsus2 diagram shows the 1st, 2nd, and 3rd strings open, with the 1st, 2nd, and 3rd frets on the 4th, 5th, and 6th strings respectively. The musical notation shows the chords in a 4-measure phrase. The guitar tablature below the notation shows the fingerings for each chord: C5 (000000), Gsus4 (000777), Am7 (000799), and Fsus2 (000555).

Kuvio 18. I-V-vi-IV -sointuasteet vireellä CGCGCG.

<https://youtu.be/C7u5DeNUY0s>

8.5 CGDGGD

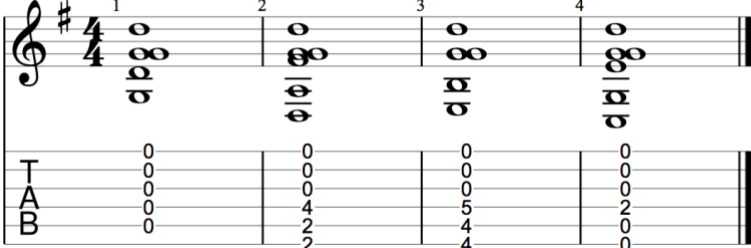
CGDGGD-vireessä luontevin sävellaji on g. Tällöin G-sävellajin mukaan kitara on viritetty kuudennesta kielestä katsottuna intervaleihin kvartti, perusääni, kvintti, perusääni, perusääni ja kvintti. Avoimet kielet soittamalla viidennestä kielestä aloitettuna muodostuu G-kvinttisointu. Kuudennesta kielestä aloitettuna sointu on Cadd9sus2. G-duurisointu muodostetaan painamalla kolmannen tai/ja toisen kielen neljättä väliä. G-mollisointu muodostetaan vastaavasti painamalla neljännen tai/ja viidennen kielen kolmatta väliä. Ensimmäistä kieltä käyttäen saadaan G-duurissa soitettua IV, V tai vi -asteet.

① = D ⑥ = C
 ② = G
 ⑤ = G

G5 Dadd11 Em7 Cadd9

s.guit.

Kuvio 19. I-V-vi-IV -sointuasteet vireellä CGDGGD.

https://youtu.be/U7S6jv_VXJA

9 I Can't Make You Love Me

Käytän työssäni esimerkkinä erikoisvireiden käytöstä kitarasäestyksessä Mike Reidin ja Allen Shamblinin kappaletta *I Can't Make You Love Me*. Kappaleen on julkaissut yhdysvaltalainen kitaristilaulaja Bonnie Raitt vuonna 1991 albumillaan *Luck of the Draw*. Siitä on tehnyt tunnettuja cover-versioita muun muassa George Michael, Adele sekä Bon Iver.

Valitsin kappaleen, koska pidän siitä ja sen kertosäkeessä soitetaan yleisimmät pop-musiikissa käytetyt sointuasteet kuitenkin liikaa samaa sointukiertoa toistamatta. Soitan videoilla osan kappaleen kertosäkeestä kolmella eri vireellä samasta sävellajista.

Alkuperäinen kappale menee B \flat -duuri -sävellajista, mutta transponoin sen työtäni varten G-duuriin. Käytän kolmea eri lähestymistapaa soittaessani eri vireillä. Käytän akustisen kitaran soitossa capoa, jotta saan vapaat kielet soimaan oikeassa sävellajissa ja jotta sointuotteeni eivät ole liian raskaita otelautakädelle.

9.1 Soittomukavuudesta

Keskityin säestykseen erikoisvireillä siihen, että saan soinnut soitettua mahdollisimman pienillä liikkeillä ja tyylinmukaisesti. Toisin kuin jazz-äänenkuljetuksessa, en keskittynyt niinkään septimi- ja terssitehoihin, vaan keskityin puhtaisiin intervaleihin eli soinnun perusääneen, kvinttiin ja kvarttiin. Oman kokemuksen mukaan perusasteita säestäessä nykypop-estetiikassa on hyvä jättää soinnun terssit soittamatta.

Vireiden sointuotteissa kiinnitin huomiota soittomukavuuteen ja otteiden helppouteen. Yritin käyttää sointuotteita, joissa käytin mahdollisimman paljon vapaita kieliä, jotta saan säestykseen paljon sustainia ja selkeää äänenkuljetusta. Kehittämälläni erikoisvireillä yksi avaintekijä itselleni olikin sointuasteiden helppous otelautakädelle. Pysin sointuotteissa mahdollisimman avoimeen ja puhtaaseen sointiin joka olisi myös helppo soittaa. Kiinnitin myös huomiota otelautakäden demppaukseen jotta sain hiljennettyä äänet, joita en halunnut sointukäännöksiini.

9.2 I Can't Make You Love Me CFCFCF-vireellä

CFCFCF-vireellä G-duurissa soittaminen on helpointa laittamalla capo kitaran toiseen väliin, jolloin vapaat kielet soittamalla saadaan G5 –kvinttisointu. Duurisointu saadaan aikaiseksi painamalla kolmannen kielen neljännestä välistä.

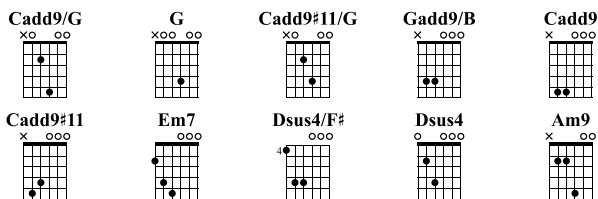
Kertosäe alkaa IV-soinnulla, joka G-duurisävellajissa on G-duuri. Säestäessäni kappaleita pyrin soittamaan soinnut mahdollisimman pienillä intervallihypyillä, jotta saan luotua miellyttävän kuulaisen äänenkuljetuksen.

CFCFCF-vireellä soitan esimerkin ensimmäisessä ja toisessa tahdissa neljännen asteen siten, että bassoäänenä pysyy perusääni G. Näissä tahdeissa keskityin terssitehoihin, jotta liike saatiin keskirekisteriin basson pysyessä paikoillaan. Tämä luo pidätys- ja purkaus -tehoa. Neljännessä tahdissa keskityin taas basson liikkeeseen enkä niinkään tersseihin ja sain näin suuremman pidätys-purkaus -tehon aikaiseksi näissä tahdeissa.

Käytän neljännen asteen soinnussa lisä-ääntä add9, sillä se tulee luontevasti avoimesta toisesta kielestä kielistä. Se on myös hyvä ja luonteva lisä pop-säestykseen.

Huomionarvoista on, että pidän ensimmäisen ja toisen kielen vapaana koko esimerkin ajan. Ensimmäinen kieli on capon avulla g eli sävellajin perusääni ja toinen kieli on d, sävellajin kvintti. Koska kielet soivat koko säestyksen ajan vapaana mutta kappaleen soinnut vaihtuvat, vapaiden kielten funktio on eri eri sointuasteilla. Tällä tavoin vapaana soivat kielet tuovat sointuihin harmonista lisäsävyä ja kirkkautta.

CFCFCF - I Can't Make You Love Me

① = F ④ = C
 ② = C ⑤ = F
 ③ = F ⑥ = C

♩ = 135

Cadd9/G G **Cadd9/G** **Cadd9#11/Gadd9/G** **Gadd9/BCadd9**
 Capo fret 2

Cadd9#11Cadd9 Em7 **Dsus4/F# Em7** **Em7 Cadd9** **Dsus4 Em7**

Am9 **Dsus4**

s.guit.

1/1

Kuvio 20. I Can't Make You Love Me vireellä CFCFCF.

<https://youtu.be/Non1iDXeoE>

9.3 I Can't Make You Love Me CGCGCG-vireellä

CGCGCG-vireessä laitoin capon kitaran seitsemänteen väliin, jotta sain kitaran avoimet kielet soimaan G-duurisävellajissa. Tällöin vapaat kielet soittamalla muodostuu G5 -sointu. Capon käyttäminen myös muokkaa kitaran yleissointia, sillä se nostaa kitaran virettä. Esimerkissä käytetty vire sopisi loistavasti bändikontekstiin, jossa harmoniaa soittaisi enemmän soittimia kitaran lisäksi. Myös jos vaikkapa kokoonpanossa olisi toinen kitara, olisi hyvä jakaa kitaroiden ääniala kahteen eri oktaaviin.

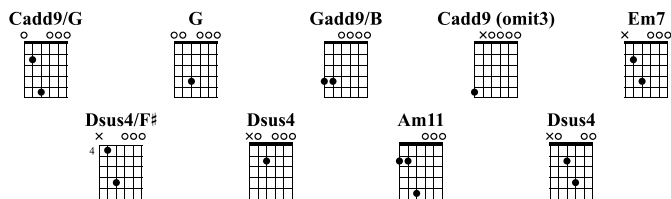
Huomionarvoista myös tässä esimerkissä on, että pidän kolme ensimmäistä kieltä vapaana koko esimerkin. Tällöin kaikki sointuotteet otetaan kolmella viimeisellä kielellä ja kolme ensimmäistä kieltä antavat soinnuille harmonisia lisäsäveliä ja kirkkautta. Ensimmäinen ja kolmas kieli ovat sävellajin kvintti, D ja toinen kieli on sävellajin perusääni G.

Ensimmäisessä tahdissa pidin perusäänen G samana myös neljännessä asteessa. Koska perusääni soi korkeammalta kuin muissa esimerkeissä, tuntui luontevalta pitää basson liike ensimmäisissä kolmessa tahdissa mahdollisimman pienenä.

Neljännestä asteesta sointuun sain jälleen vapaista kielistä add9-lisäsävelen. Lisäksi neljännellä asteella lisäsin sointuun fis-äänen, joka toimii lisäsävelenä #11. Se antaa neljännestä asteesta soinnulle lyydisen sävyn, joka tuo mukavaa lisätehoa ja pidätys-purkaus -tehoa kun se purkautuu puolisävelen päähän g:hen.

Neljännestä tahdin Cadd9 -soinnussa olennaisena osana on viidennen kielen demppaus. Jotta kitaran sointi pysyy mahdollisimman puhtaana, halusin soittaa mahdollisimman paljon vapaita kieliä ja viidennen kielen käyttäminen ei ollut tarpeellista Cadd9 -soinnun soittamisessa.

CGCGCG - I Can't Make You Love Me

Custom
 ① = G ⑤ = G
 ② = C ⑥ = C
 ④ = C

♩ = 135

Capo fret 7

Chord progression: Cadd9/G G Cadd9/G G Cadd9/G G Cadd9/B Cadd9 (omit3)

Chord progression: Em7 Cadd9 (omit3) Dsus4/F# Em7 Em7 Cadd9 (omit3) Dsus4 Em7

Chord progression: Am11 Dsus4

s.guit.

System 1 (Measures 1-8): Cadd9/G G Cadd9/G G Cadd9/G G Cadd9/B Cadd9 (omit3)

System 2 (Measures 9-16): Em7 Cadd9 (omit3) Dsus4/F# Em7 Em7 Cadd9 (omit3) Dsus4 Em7

System 3 (Measures 17-20): Am11 Dsus4

1/1

Kuvio 21. I Can't Make You Love Me vireellä CGCGCG.

<https://youtu.be/5X-EZLq0x-l>

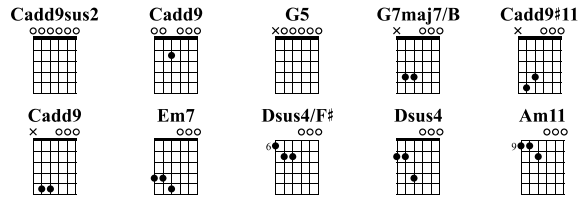
9.4 I Can't Make You Love Me CGDGGD-vireellä

CGDGGD-vireellä kappaletta säestäessä en käyttänyt capoa, sillä avoimet kielet sopivat G-duurisävellajiin. Kuudennesta kielestä vapaat kielet soittaessa muodostuu Cadd9sus2-sointu. Viidennestä kielestä alkaen vapaat kielet soitettaessa muodostuu G5 sointu.

CGDGG -vireen ominaispiirre on unisonona soivat kielet kaksi ja kolme ja pyrin sointuotteissani pitämään ne vapaana. Tuplacielet soivat lujempaa, joten sointuotteideni kaikissa otteissa soi vahvasti vapaat G-kielet, jotka toimivat eri funktiossa eri sointuasteissa. G-kielien lisäksi myös vapaana soi ensimmäinen kieli, joka soi sävellajin kvintissä, D:ssä.

Toisin kuin kahdessa aikaisemmassa vireessä, CGDGGD-vireessä liikutan bassoääntä jo kolmessa ensimmäisessä tahdissa. Alhaalla soiva C-kieli mahdollistaa neljännen asteen ja saan pidätys-purkaus -liikettä aikaiseksi soittamalla Cadd9sus2- ja Cadd9-soinnut ensimmäisissä kolmessa tahdissa. E-mollisointussa soi samaan aikaan kolme g-ääntä, joka tekee soinnun soinnista erityisen puhtaan kuulaisen.

CGDGGD - I Can't Make You Love Me

Custom
 ① = D ⑥ = C
 ② = G
 ⑤ = G

♩ = 135

Chords: Cadd9sus2 Cadd9 G5 Cadd9sus2 Cadd9

Measures 1-4: Cadd9sus2 (1), Cadd9 (2), G5 (3), Cadd9sus2 (4), Cadd9 (5).

Chords: Cadd9sus2 Cadd9 G5 G7maj7/B Cadd9#11 Cadd9

Measures 5-8: Cadd9sus2 (5), Cadd9 (6), G5 (7), G7maj7/B (8), Cadd9#11 (9), Cadd9 (10).

Chords: Em7 Cadd9sus2 Cadd9 Dsus4/F# Em7

Measures 9-12: Em7 (9), Cadd9sus2 (10), Cadd9 (11), Dsus4/F# (12), Em7 (13).

Chords: Em7 Cadd9sus2 Cadd9 Dsus4 Em7

Measures 13-16: Em7 (13), Cadd9sus2 (14), Cadd9 (15), Dsus4 (16), Em7 (17).

The image shows musical notation for two chords: Am11 and Dsus4. The Am11 chord is shown in two positions: one with frets 0, 0, 10, 9, 9 and another with frets (0), (0), (10), (9). The Dsus4 chord is shown with frets 0, 0, 4, 2, 2 and another with frets (0), (0), (4), (2). The notation includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C).

Kuvio 22. I Can't Make You Love Me vireellä CGDGGD.

<https://youtu.be/NRSFitrJhH4>

Taulukko 2. Swot-analyysi käyttämistäni erikoisvireistä.

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tukee instrumentin hallintaa • Sointuotteiden helppous otelautakädelle • Kitaran resonanssit toimivat eri tavalla • Vapaiden kielten luomat lisäsävelet soinnuille 	<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilmaisu heikompaa kuin standardivireessä • Asteikkojen ja melodioiden soitto rajoittuneempaa • Tyyllilajisidonnaisuus
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uusi lähtyminen kitaransoittoon ja säestämiseen • Erilainen sointi kuin standardivireessä • Työväline esimerkiksi uusien kappaleiden säveltämiseen 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaatii sitoutumista kun virittää kitaran uuteen vireeseen • Kitaran vahingoittuminen

10 Pohdinta

Opinnäytetyöni tavoite oli tutkia erikoisvireiden käyttöä kitarasäestyksessä ja löytää uusia näkökulmia kitaransoittoon näitä vireitä käyttäen.

Halusin löytää vaihtoehtoisia tapoja soittaa paljon käytettyjä sointuasteita ja laajentaa kitaran sointia. Halusin löytää myös henkilökohtaisemman lähestymisen kitaransoittoon ja erikoisvireet toimivat siinä hyvänä keinona.

Kehitin opinnäytetyössäni kolme erilaista erikoisvirettä, joita voidaan käyttää vaihtoehtoisina virityksinä standardivireen ohella.

Koen, että olen itse hyötynyt erikoisvireiden käytöstä kitaristina ja muusikkona. Erikoisvireiden käyttäminen työelämässäni freelancer-kitaristina on osoittautunut hyväksi työkaluksi tilanteissa, joissa kappaleeseen on tarvittu jotain uutta lähestymistapaa harmonian ja sointiväriin suhteen. Erikoisvireet toimivat myös eräänlaisena terapiana itselleni, kun koin turhautumista omaan kitaransoittoon opiskelujeni aikana ja samaan aikaan kärsin otelautakäden rasitusvammasta. Kun en kyennyt soittamaan yhtä paljon kuin halusin, viritin kitaran erikoisvireisiin, joissa soinnut oli helppo ottaa rasittamatta vasenta kättäni.

Erikoisvireiden käyttö on myös madaltanut kynnystäni sivusoittimiin tarttumiseen, esimerkiksi mandoliiniin, lap steel -kitaraan ja banjoon, jotka ovat hyödyllistä osaamista kitaristina työelämässä. Koen että olen saanut uusia valmiuksia erikoisvireiden käytöstä myös standardivireessä soittamiseen. Aloin havainnoida standardivireen mahdollisuuksia ja avoimien kielten käyttämistä uudella tavalla, sekä kokeilin erikoisvireiden sointukäännöksiä standardivireellä.

Erikoisvireet voisivatkin jatkossa toimia esimerkiksi musiikkiterapiassa käytettävänä keinona. Erikoisvireiden hyöty on niiden matala kynnyksensä saada hyväkuuloisia sointuja kitaralla rasittamatta liikaa otelautakättä. Yksinkertaisilla otteilla on mahdollista saada erilaisia sointuasteita helposti ja erilaisia sävyjä kitarasta.

Toivoisin, että opinnäytetyöni antaisi kitaristeille uusia työkaluja kitarasäestykseen ja herättäisi kysymyksiä erilaisista lähestymisistä kitaran soittamiseen.

Lähteet

Allan Holdsworth on All-Fourth Tuning. 19.12.2017. Viitattu 16.11.2020.

<https://streamable.com/njy8>

Annala, S. 2016. Tämä ärsyttävä melodiapätkä soi nyt jokaisessa hittibiisissä – joko olet kuullut Millenial Whoopin? Uutinen Yleisradion www-sivuilla 1.9.2016. Viitattu 1.10.2020.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/09/01/tama-arsyttava-melodiapatka-soi-nyt-jokaisessa-hittibiisissa-joko-olet-kuullut>

Joni Mitchell “Hejira”: Exploring Alternate Tunings – Reverb Learn to Play. Viitattu 16.11.2020.

https://www.youtube.com/watch?v=KYWYb6_ET6U

Petrucci, J. 2019. John Petrucci Lesson: How to Play Movable Chords with Open Strings. Artikkelit Guitar World www-sivuilta 4.1.2019. Viitattu 4.10.2020.

<https://www.guitarworld.com/lessons/open-string-thing-movable-chords-open-strings>

Roger Tallroth Biography. Roger Tallrothin kotisivut. Viitattu 10.6.2020.

<https://tallroth.se/about.html>

Russell, D. 1998. Modal Analysis of an Acoustic Folk Guitar. Tutkimus Applied Physics, Kettering University. Viitattu 1.11.2020.

<https://www.acs.psu.edu/drussell/guitars/hummingbird.html>

Russell, D. & Pedersen, P. 1999. Modal Analysis of an Electric Guitar. Tutkimus Applied Physics, Kettering University. Viitattu 1.11.2020.

<https://www.acs.psu.edu/drussell/guitars/electric.html>

Rämö, T. 2017. Vaihtoehtoisten kitaran vireiden käyttäminen työkaluna kappaleiden teossa. Opinnäytetyö, AMK. Karelia ammattikorkeakoulu, musiikin koulutus.

<https://www.theseus.fi/handle/10024/141689>

Simpson, M. 1995. Expanding Open Tunings. *Guitar Player* 29, 6, 144. Viitattu 10.10.2020

[https://search-proquest-](https://search-proquest-com.ezproxy.metropolia.fi/iimp/docview/1862326543/C09D6679D7C2475EPQ/7?accountid=11363)

[com.ezproxy.metropolia.fi/iimp/docview/1862326543/C09D6679D7C2475EPQ/7?accountid=11363](https://search-proquest-com.ezproxy.metropolia.fi/iimp/docview/1862326543/C09D6679D7C2475EPQ/7?accountid=11363)

(suljettu tietokanta Musical Pedicidala- edellyttää lisenssin)

Velin, A. 2015. Akustisen kitaran soinnin muuttuminen keinotekoisien sisäänsoiton seurauksena. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta, filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos. Viitattu 26.10.2020.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/174361/progradu_antti_velin.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Williamson, N. 2005. Joni Mitchell, 72 of the 100 Greatest Guitar Heroes. The deceptively ingenious folk innovator who reinvented tuning. Artikkel. Viitattu 2.10.2020.

<https://jonimitchell.com/library/view.cfm?id=2767>

Haastattelut ja tiedoksiannot

PK Keränen, 2020.